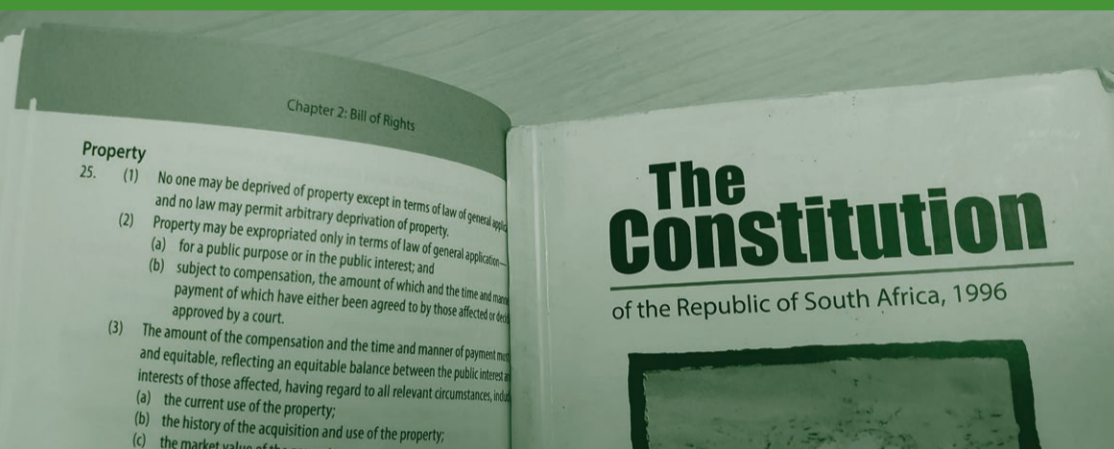


Ku Cinciwa ka Xiyenge xa 25 xa Vumbiwa

Komiti yo Langutisisa Vumbiwa ya Nhlanguano (Joint CRC) yi endle tinhlangeletano to yingiselo mavonelo ya vaaki eka swifundzankulu hinkwaswo eAfrika-Dzonga hi 2018.

Xikongomelonkulu xa ku vulavurisano na vaaki loku hi ku angarhela a ku ri ku kuma mavonelo ya vona hi mayenala na Ku Cinciwa ka Xiyenge xa 25 xa Vumbiwa. Hi nkarhi wa tinhlangeletano to yingisela mavonelo ya vaaki leti, swivutiso leswi landzelaka swi vutisiwile ku tlhonthla mavonelo lawa ma twalaka yo huma eka vaaki:

- **Xana Xiyenge xa 25 xa Vumbiwa xi sivela ku tekiwa ka misava handle ka ndziriso ke?**
- **Hi kwihi ku cinca loku mi tsakelaka ku ku vona leswaku ku ta va na matirhiselo lamanene ya Xiyenge xa 25 xa Vumbiwa?**



Xana i vamani va faneleke va nghenelela, naswona njhani?

Mihlangano hinkwayo leyi nga na ku tsakela no khumbheka, vanhu na mihlangano leyi nga tivumba ya rhambiwa ku nghenelela hi ku: Endla swibumabumelo leswi tsariweke leswi rhumeriwaka eka Komiti ya Nkarhinyana ya Xiyenge xa 25 xa Vumbiwa.

Swibumabumelo swi fanele swi rhumeriwa eka Matsalana wa Komiti ya Nkarhinyana, Tatana Vhonani Ramaano ku nga se hundza ti 29 Nyenyanyana 2020.

Adirese: 3rd floor, 90 Plein Street, Cape Town, 8000

Imeyili: section25@parliament.gov.za

WhatsApp: 081 410 5932

Ku ya eka tinhlangeletano to yingisela mavonelo ya vaaki:

Tinhlangeletano to yingisela mavonelo ya vaaki tit a khomiwa eka swifundzankulu hinkwaswo kuusukela hi ti 28 Nyenyanyana 2020 eka timasipala ta swifundza na ta le ka madobankulu etikweni hinkwaro.

Ku riwa ka tiko hinkwaro loku ku nga rhambiwa hi Presidente Cyril Ramaphosa hi Nyenyankulu hikokwalaho ka ntungu wa Covid ku endle leswaku ku yisiwa emahlweni tinhlangeletano to yingisela mavonelo ya vaaki eka swifundzankulu swinharhu: Limpopo, KapaNwalungu na KapaVupeladyambu. Sweswi ehansi ka ku pfariwa ka tiko ka levhele ya 1, tinhlangeletano to yingisela mavonelo ya vaaki ti ta tlhela tis ungula kusukela hi ti **22 Nhlanguano kufikela hi ti 31 Nhlanguano 2020.**

Ku kuma vuxokoxoko hi xitalo hi mayelana na swibumabumelo na tinhlangeletano to yingisela mavonelo ya vaaki hi mayelana na Nawumbisi, u nga tihlanganisa na Matsalana wa Komiti ya Nkarhinyana ya Xiyenge xa 25 xa Vumbiwa, Tatana Vhonani Ramaano eka:

Riqingho: (021) 403 3820

Sele: 083 709 8427

Imeyili: vramaano@parliament.gov.za



PARLIAMENT
OF THE REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Xana ku humelela yini endzhaku ka tinhlangeleta to yingisela mavonelo ya vaaki hi 2018?

Komiti yo Langutisisa Vumbiwa ya Nhlanguano (Joint CRC) yi tsale xiviko, kutani yi xi andlala eka Huvo ya Rixaka NA). Komiti yi xaxamete timhaka ta nkoka leti landzelaka leti humaka eka mavonelo ya vaaki:

- Ku na vun'wini bya misava byo pfumala ku ringanana no voyamela tlhelo rin'we etikweni
- Mpfumelelo wo tshama endhawini endzhaku ko hela ko hira ka vatirhi va le mapurasini na vanhu lava va nga hira na lava va tshamaka eka ndhawu ya vaakitiko leyi nga ehansi ka thirasiti wu fanele wu tiyisiwa.
- Vukungundzwana, mpimanyeto wa mpfuxeto wa misava wo kala wu nga rnganeli xikan'we na ku pfumaleka ka vuswikoti eka mfumo swi boxiwile tanihi leswi swi sivelaka phuroseso ya mpfuxeto wa misava
- Mfumo wu hlohloteriwa ku endla qhinga leri nga erivaleni ra ku hangalasiwa ka misava hi vuntshwa ku ololoxa ku pfumaleka ka vululami ka khale.
- Vumbiwa ri fanele ri swi veka erivaleni ku tekiwa ka misava handle ka ndziriso tanihi xihlawuriwa lexi nga le nawini xa mpfuxeto wa misava.

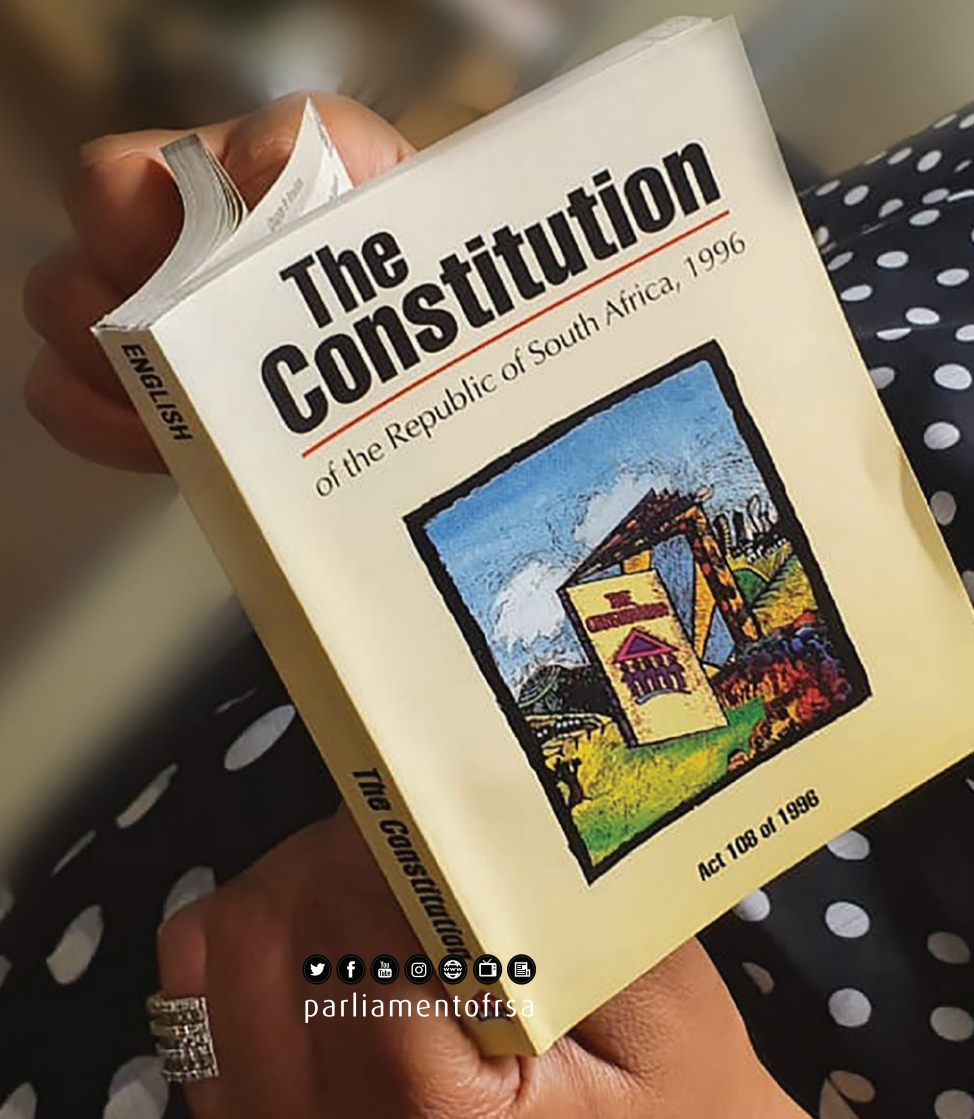


Xitsonga



PARLIAMENT
OF THE REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

KU CINCIWA KA XIYENGE XA 25 XA VUMBIWA



parliamentofrsa

KU CINCIWA KA XIYENGE XA 25 XA VUMBIWA

Hi wahi mavonelo ya vaaki lawa a ma huma emahlweni hi nkarhi wa tinhlangeletano to yingisela mavonelo ya vaaki?

Tinhlangeletano to yigisela mavonelo ya vaaki ti fike emakumu ti ri na mavonelonkulu mambirhi lawa ma kanetanaka.

Vonelo ro sungula hi leswaku Xiyenge xa 25 i xisivelo xa ku tekiwa ka misava handle ka ndziriso, naswona xi fanele xi cinciwa.

Ngopfungopfu Swiyenge swa 25 (1), 25 (2) (b) na 25 (3) swi boxiwe tanihi swirhalanganyi. Swilaveko leswi swi tekiwa swi ri leswi sirhelelaka timfanelo ta vun'wini bya tinhundzu leti kumiweke hi nkarhi wa masiku ya xikholoniyali na xihlawuhlawu.

Vonelo ra vumbirhi hi leswaku Vumbiwa se ri pfumelela ku tekiwa ka misava handle ka ndziriso. Vonelo leri ri seketeriwa hi Xiyenge xa (2) (a) lexi xi vulaka leswaku tinhundzu ti nga tekiwa ntsena hi ku ya hi nawu wa matirhiselo ya ntolovelo hi swikongomelo swa vaaki. Lava va kanetanaka na ku cinciwa ka Xiyenge xa 25 va ya emahlweni va bumabumela leswaku Palamende yi cinca Nawu wa Ku Tekiwa ka Misava wa (63 wa 1976) na ku phurosesa Nawumbisi wa Ku Tekiwa ka Misava wa mpfampfarhuto ku wu fambelanisa na xiyenge xa 25.

Hi swihi swibumabumelo leswintshwa swa Komiti yo Langutisisa Vumbiwa Leyintshwa?



Xibumabumelo xa 1:

Xiyenge xa 25 xa Vumbiwa xi fanele xi cinciwa na ku va erivaleni hi mayelana na ku tekiwa ka misava na tinhundzu handle ka ndziriso. Leswi swi ta ololoxa swihoxo swa ku tekeriwa misava swa khale ku vona leswaku ku na mfikelelo lowu nga erivaleni eka misava na ku nyika nhlayonkulu ya MaAfrika-Dzonga matimba.



Xibumabumelo xa 2:

Palamende yi fanele yi tumbuluxa ndlela ya ku tirhisa ku cinca loku ku faneleke eka xiphemu xa Xiyenge xa 25 xa Vumbiwa lexi khumbhekaka.



Xibumabumelo xa 3:

Palamende yi fanele yi andla, yi phurosesa na ku pasisa Nawumbisi wo Cinca Vumbiwa na Palamende ya xidemokirasi ya vuntlhanu yi nga se fika emakumu ku pfumelela ku tekiwa ka misava handle ka ndziriso.

Palamende ya vutsevu leyi nga kona sweswi yi le ku tirhaneni na ku hetisisa ku cinca loku ku bumabumeriweke.

Swikongomelo swa Nawumbisi



Xiyengentsongo xa 2 (b)

Xi lulamisela khoto ya nawu ku endla xiboho xa ku nga rihisi loko misava kumbe nhundzu yi tekiwa hi xikongomelo xa mppufuxeto wa misava.



Xiyengentsongo 3

Xi veka swipimelo na swiyimo leswi faneleke ku tekeriwa enhlokweni loko xiboho xi endlwa hi khoto hi mayelana na ntsengo wa ndziriso.



Xiyengentsongo xa 3A

Nawu wa tiko hinkwaro wu fanele wu pasisiwa lowu vekaka erivaleni swiyimo leswi yi nga fikelelaka ku nga hakeli ndziriso wa ku tekiwa ka misava kumbe nhundzu, xikombiso Nawumbisi wa Ku tekiwa ka Misava.

Hikwalaho ka yini Palamende yi tlhela yi endla tinhlangeletano to yingisela mavonela ya vaaki?

Palamende yi nyike Vumbiwa matimba ya ku vona leswaku vaaki va nghenelela eka tiphurosesa hinkwato ta yona, ku katsa ku endla milawu.

Ku fikelela xilaveko lexi, Komiti ya nkarhi Hinkwawo yi rhamba mihlangano leyi nga na ku tsakela no khumbheka, vanhu na leyi yi tivumbeke ku nghenelela eka Ku Cinciwa ka Vumbiwa ra vu18 tanihilaha swi fambelanaka na Xiyenge xa 25 hakona.

Komiti yi ta tekela enhlokweni mavonelo ya vaaki hi mayelana na ku cinciwa ka Vumbiwa ku endlelela leswaku Huvo ya Rixaka (NA) yi pasisa Nawumbisi.

Hikokwalaho ka yini swi ri swa nkoka ku nghenelela?

Ku nghenelea ka vaaki i phurosesa ya xidemokirasi leyi yi vonaka leswaku vaendlamilawu va yingisela mavonelo ya vanhu loko va ri karhi va endla milawu.

Xana ku ta humelela yini endzhaku ka tinhlangeletano to yingisela mavonelo ya vaaki?

Komiti ya nkarhi Hinkwawo yi ta tlherisela Nawumbisi eka Huvo ya Rixaka (NA) endzhaku ko tekela enhlokweni mavonelo ya vaaki hinkwawo. Kutani Swirho swa Huvo ya Rixaka (NA) swi ta vhotela Ku Cinciwa ka Vumbiwa ka vu18. Loko Huvo ya Rixaka (NA) yi pasisa Ku Cinciwa ka vu18, Nawumbisi wu ta yisiwa eka Huvo ya Rixaka ya Swifundzankulu (NCOP) leswaku ku ya burisaniwa hi wona. Loko nawu wu pasisiwa, wu ta pfumelela ku tekiwa ka misava na tinhundzu handle ka ndziriso.

“Palamende ya Vanhu Leyi Gingirikaka no Angula leyi yi yingiselaka vanhu”

Xi humesiwile hi Xiyenge xo Seketela Ntirhonkulu: Hofisi yo Dyondzisa Vaaki • Palamende ya Vanhu Leyi Gingirikaka no Angula leyi yi yingiselaka vanhu • www.parliament.gov.za • P.O Box 15, Cape Town, 8000 • Riqingho: (021) 403 3341